

Sygn. akt II Ca 1029/14

POSTANOWIENIE

Dnia 3 listopada 2014 r.

Sąd Okręgowy w Kielcach Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Klesyk

Sędziowie: SSO Cezary Klepacz

SSO Sławomir Buras (spr.)

Protokolant: st. prot. sąd. Beata Wodecka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 3 listopada 2014 r. sprawy

z wniosku A. L.

z udziałem W. L., B. M., H. W., M. Ś., E. N., B. U.

o stwierdzenie nabycia własności nieruchomości rolnej przez posiadacza samoistnego

na skutek apelacji uczestniczki H. W.

od postanowienia Sądu Rejonowego w Starachowicach

z dnia 10 czerwca 2014 r. sygn. akt I Ns 870/12

postanawia: uchylić zaskarżone postanowienie w punkcie I (pierwszym) w części dotyczącej rozstrzygnięcia o działce nr (...)o powierzchni 0,2356 ha położonej w W.oraz w punkcie II (drugim) w całości i sprawę w tym zakresie przekazać Sądowi Rejonowemu w Starachowicach do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt II Ca 1029/14

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 10 czerwca 2014 roku, sygn. akt I Ns 870/12, Sąd Rejonowy w Starachowicach stwierdził, że Z. L.stała się z mocy prawa z dniem 4 listopada 1971 roku właścicielką nieruchomości rolnej położonej w miejscowości W.składającej się z działek gruntu o nr ewidencyjnych (...)o pow. 0,1558 ha i (...)o pow. 0,1983 ha przedstawionych na wyrysie z rejestru gruntów sporządzonym przez Starostwo Powiatowe w S.według stanu na dzień 25 września 2012 roku za nr (...)oraz działki gruntu o nr ewidencyjnym (...)o pow. 0,2356 ha przedstawionej na wyrysie z rejestru gruntów sporządzonym przez Starostwo Powiatowe w S.według stanu na dzień 10 kwietnia 2013 roku za nr (...)– bez obowiązku spłat i dopłat (pkt I) oraz stwierdził, że wnioskodawca i uczestnicy ponoszą we własnym zakresie koszty związane ze swoim udziałem w sprawie (pkt II). (k.129-130)

Sąd Rejonowy ustalił, że Z. L.była w dniu 4 listopada 1971 roku samoistną posiadaczką trzech działek o nr ewidencyjnych (...)położonych w miejscowości W.. Działki nr(...)nabyła w drodze czynności prawnej, zaś działka nr(...)wchodziła w skład spadku po jej ojcu J. K.. (...)te były wykorzystywane rolniczo, należności publicznoprawne dotyczące tych gruntów opłacała Z. L..

Po dokonaniu powyższych ustaleń Sąd Rejonowy powołał się na treść art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1971 roku o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych (Dz. U. z 1971 roku Nr 27 poz. 250 ze zm.). Sąd wskazał, że stan faktyczny był w sprawie bezsporny, a ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika, iż działki nr (...) położone w W. znajdowały się na dzień 4 listopada 1971 roku w samoistnym posiadaniu Z. L.. W związku z powyższym, Sąd I instancji stwierdził nabycie własności tych działek we wskazanej dacie w oparciu o w/w podstawę prawną przez Z. L.. Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania Sąd wydał w myśl art. 520 §1 k.p.c. (k. 157-159)

Apelację od powyższego postanowienia w części obejmującej położoną w W. nieruchomość oznaczoną jako działka nr (...) wywiodła uczestniczka H. W., zarzucając Sądowi Rejonowemu błąd w ustaleniach faktycznych mający istotny wpływ na treść orzeczenia, polegający na przyjęciu, że działka ta znajdowała się w dniu 4 listopada 1971 roku w faktycznym władaniu Z. L.. Uczestniczka podnosiła bowiem, że w tej dacie samoistnym posiadaczem przedmiotowej nieruchomości była Z. W.. H. W. wносиła przy tym o dopuszczenie jej oraz B. U., E. N. i M. Ś. do udziału w sprawie w charakterze uczestników oraz o przeprowadzenie zawnioskowanych przez nią na poparcie przedstawionych twierdzeń dowodów. Apelująca podnosiła, że o postępowaniu w niniejszej sprawie dowiedziała się już po wydaniu postanowienia przez Sąd I instancji. Wyjaśniła, że – nie wiedząc o tej sprawie – sama zainicjowała postępowanie sądowe o stwierdzenie nabycia własności nieruchomości oznaczonej jako działka nr (...) i położonej w W., które toczy się w Sądzie Rejonowym w Starachowicach pod sygn. akt I Ns 242/14. H. W. podnosiła, że w wyniku nieformalnych rozporządzeń gruntami sporna działka znajdowała się co najmniej od początku lat 60-tych XX wieku we władaniu W. i Z. małżonków W. (Z. W. była siostrą J. K.). W. W. (3) zmarł jednak w dniu 25 lipca 1964 roku, a działka nr (...) pozostała wówczas w wyłącznym posiadaniu Z. W., która użytkowała ją rolniczo, uprawiając na niej warzywa – wykonywała przy tym wszelkie niezbędne prace polowe. Wskazując na powyższe, H. W. wносиła o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez stwierdzenie, że Z. W. stała się z dniem 4 listopada 1971 roku z mocy prawa właścicielem nieruchomości oznaczonej jako działka nr (...) i położonej w W. bez obowiązku spłat, ewentualnie – o uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji. (k. 132-133v.)

W odpowiedzi na apelację wnioskodawca A. L. wносиł o jej oddalenie. (k. 174-176)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest zasadna.

W ocenie Sądu Okręgowego, w niniejszej sprawie zaistniała konieczność uchylenia zaskarżonego postanowienia w części, tj. w zakresie rozstrzygnięcia co do nieruchomości oznaczonej jako działka nr (...) położonej w W.. Przede wszystkim, nie ulega wątpliwości, że H. W. przysługuje status uczestnika niniejszego postępowania i mogła ona wstąpić do sprawy także na etapie postępowania apelacyjnego w myśl art. 510 §1 k.p.c. W dniu 19 marca 2014 roku H. W. złożyła bowiem wniosek o stwierdzenie, że jej matka Z. W. stała się dniem 4 listopada 1971 roku z mocy prawa właścicielką nieruchomości oznaczonej jako działka nr (...) położonej w W. i sprawa ta toczyła się w Sądzie Rejonowym w Starachowicach pod sygn. akt I Ns 242/14. Jednakże postanowieniem z dnia 4 lipca 2014 roku Sąd Rejonowy w Starachowicach odrzucił wniosek na podstawie art. 199 §1 pkt 2 k.p.c. w zw. z art. 13 §2 k.p.c. z uwagi na zawisłość przedmiotu sprawy, wyjaśniając, że kwestia własności nieruchomości objętej wnioskiem jest rozstrzygana przez ten Sąd właśnie w sprawie o sygn. akt I Ns 870/12.

Natomiast przedstawione w apelacji twierdzenia H. W., w których zakwestionowała ona ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Rejonowy w zakresie stanu posiadania spornej działki na dzień 4 listopada 1971 roku wymagają dopuszczenia w celu ich weryfikacji zawnioskowanych przez nią dowodów. Z przebiegu postępowania przed Sądem pierwszej instancji i z uzasadnienia zaskarżonego postanowienia wynika zaś, że dotychczas postępowanie dowodowe zostało przeprowadzone w bardzo ograniczonym zakresie, co oznacza, iż musi ono zostać powtórzone w całości.

Podczas ponownego rozpoznania sprawy Sąd Rejonowy powinien zatem dopuścić wskazane przez uczestniczkę zgodnie z dyspozycją art. 232 zd. 1 k.p.c. dowody w postaci zeznań jej samej oraz uczestników dotychczas również nie biorących udziału w postępowaniu, tj. B. U., E. N. i M. Ś. oraz zeznań świadka A. S. na okoliczność ustalenia

tego, kto w dacie 4 listopada 1971 roku był samoistnym posiadaczem działki nr (...) oraz w jaki sposób była ona wówczas wykorzystywana, ewentualnie w razie potrzeby – dowodów z dokumentów powoływanych przez H. W., a w szczególności postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku po Z. W. wydanego przez Sąd Rejonowy w Starachowicach w dniu 25 czerwca 2013 roku, sygn. akt I Ns 373/13 oraz protokołów rozpraw w sprawie o sygn. akt I Ns 242/14. Sąd winien także rozważyć celowość ponownego przesłuchania w trybie art. 232 zd. 2 k.p.c. wnioskodawcy A. L., zwłaszcza w świetle twierdzeń przedstawionych przez niego w odpowiedzi na apelację, w których odnosi się on do stanowiska zajętego przez H. W.. Dopiero po dokonaniu niezbędnych ustaleń faktycznych w oparciu o materiał dowodowy zgromadzony w określony wyżej sposób, które to dowody Sąd Rejonowy oceni zgodnie ze wskazaniem art. 233 §1 k.p.c., możliwym będzie wydanie rozstrzygnięcia w przedmiocie zasadności roszczenia wnioskodawcy i uczestników w świetle przesłanek z art. 1 ustawy z dnia 26 października 1971 roku o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych (Dz. U. z 1971 roku Nr 27 poz. 250 ze zm.).

Niezależnie od powyższego należy dodać, że za częściowym uchycieniem zaskarżonego postanowienia przemawia także konieczność zapewnienia stronom dotychczas nie biorącym w nim udziału możliwości ewentualnej merytorycznej kontroli orzeczenia przez sąd wyższej instancji. Ujawnieni dopiero na etapie postępowania apelacyjnego uczestnicy muszą mieć bowiem realny wpływ na jego przebieg oraz możliwość zaskarżenia postanowienia w przypadku stwierdzenia, że rozstrzygnięcie narusza ich prawa, co odpowiada ogólnej zasadzie prawa do sądu przewidzianej w art. 45 Konstytucji RP oraz rozwijającym ją regułom kontroli orzeczeń i postępowania sądowego z art. 78 i art. 176 Konstytucji RP (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2002 roku, III CKN 948/00).

Mając na uwadze powyższe okoliczności, Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 §4 k.p.c. w zw. z art. 13 §2 k.p.c., uchylił zaskarżone postanowienie w pkt I w części dotyczącej rozstrzygnięcia o działce nr (...) o pow. 0,2356 ha położonej w W. oraz w pkt II w całości i przekazał sprawę w tym zakresie Sądowi Rejonowemu w Starachowicach do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego w myśl art. 108 §2 k.p.c.